

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за треће тромесечје 2015. године

новембар 2015.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама како на страни понуде кредита од стране банака, тако и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹, као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 10. октобра 2015. године. У анкети су исказани ставови банака о променама током трећег тромесечја 2015. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у четвртном тромесечју 2015. године. Од укупно 30 банака с дозволом за рад Народне банке Србије, учествовало је њих 28, што обезбеђује готово потпуну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи 99% билансне суме банкарског сектора. Резултати анкете су приказани у виду нето процената.

Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени“ и „донекле пооштрени“ и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени“ и „донекле ублажени“. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана“ и „донекле повећана“ и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена“ и „донекле смањена“. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

РЕЗИМЕ	1
КРЕДИТИ ПРИВРЕДИ	2
КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ	5

Резиме

Према оцени банака, позитивна кретања на кредитном тржишту, која се огледају у ублажавању стандарда и расту тражње, настављена су током трећег тромесечја, а очекују се и у последњем тромесечју 2015. године.

Банке истичу да су кредити привреди и становништву одобравани под повољнијим условима, као и да су смањиле каматне марже и провизије и накнаде. Смањење трошкова извора кредитне активности и јачање конкуренције наводе као главне факторе који су утицале на ублажавање кредитних стандарда и услова за кредите. Очекивања банака за четврто тромесечје указују на то да је и у наредном периоду извесно даље смањење каматних маржи.

Оцена банака је да је раст тражње привреде био вођен пре свега потребом за финансирањем обртних средстава, а пораст тражње становништва објашњавају потребом за рефинансирањем постојећих обавеза и куповином непокретности. До краја године банке очекују даљи раст тражње за готово све категорије кредита привреди и становништву.

Кредити привреди

Као и у претходном тромесечју, банке су у трећем тромесечју ублажиле стандарде за све типове новоодобрених кредита привреди. У погледу корисника кредита, ублажавање стандарда је било нешто заступљеније за мала и средња предузећа. У наредном тромесечју банке очекују да кредитни стандарди буду додатно ублажени, изузев за кредите пољопривредницима.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Ублажавање кредитних стандарда банке објашњавају смањењем трошкова извора за кредите, израженијом конкуренцијом, а први пут као фактор који је допринео ублажавању стандарда банке наводе и већу спремност за преузимање ризика. С друге стране, очекивања у погледу будуће економске активности и проблеми с ненаплативим потраживањима деловали су у правцу поштравања стандарда, али је у односу на претходна тромесечја смањен број банака с негативном перцепцијом ризика.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

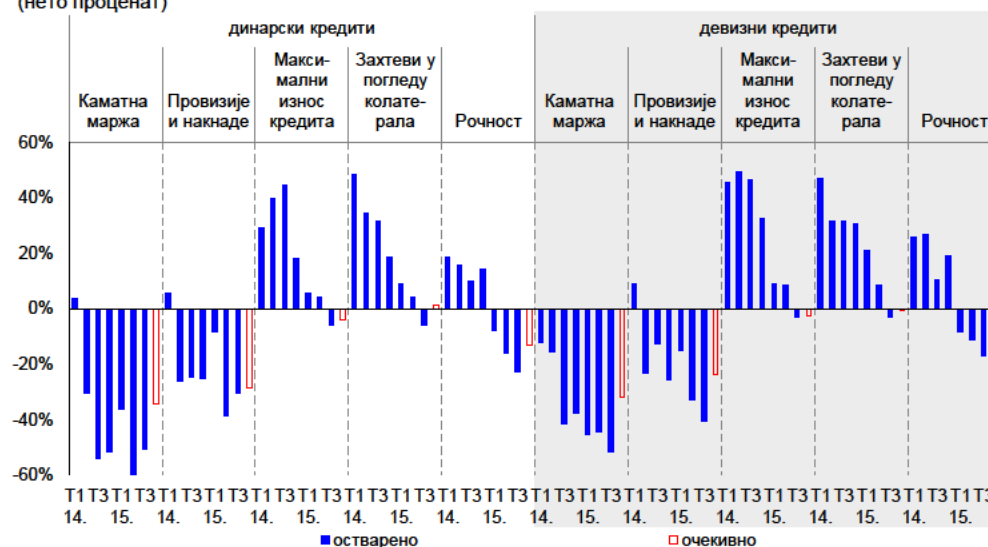
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Током трећег тромесечја већина банака се изјаснила да је смањила каматне марже и провизије и накнаде, и на динарске и на девизне кредите, чиме је настављен тренд ублажавања ценовних услова кредита. Код мањег броја банака ублажени су и остали услови који се односе на највећи износ кредита, рочност и захтеве у погледу колатерала. До краја године банке очекују додатно смањење каматних маржи и провизија.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

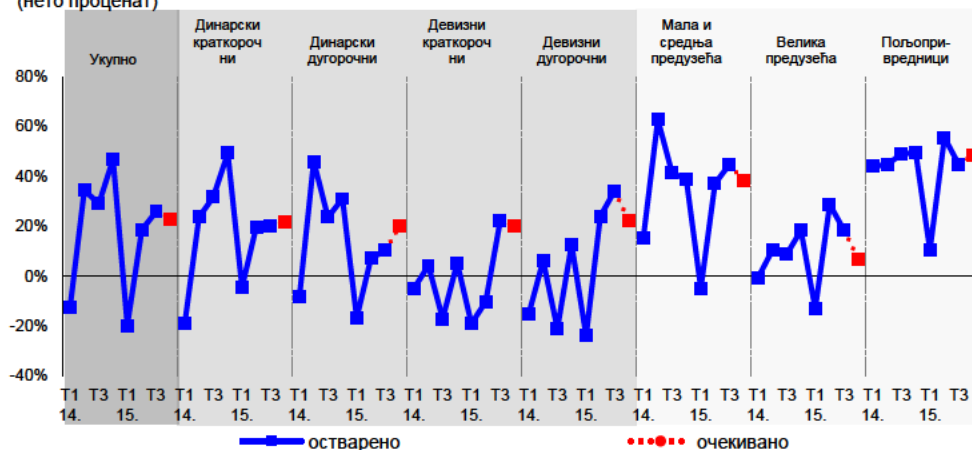
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

У складу са очекивањима из јулске анкете, у трећем тромесечју је, према мишљењу банака, повећана тражња предузећа за кредитима. Према оцени банака, тражња за девизним кредитима је у већој мери повећана у поређењу с динарским кредитима, пре свега дугорочним. Као и у претходним анкетама, већина банака је оценила да је тражња привреде мотивисана потребом за ликвидним средствима и/или реструктурирањем постојећих кредита.

Промена тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

У четвртном тромесечју банке очекују даљи раст тражње за кредитима, која ће првенствено бити вођена потребом за финансирањем обртних средстава. Међу осталим факторима који утичу на тражњу привреде, први пут се очекује и позитиван утицај капиталних инвестиција.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

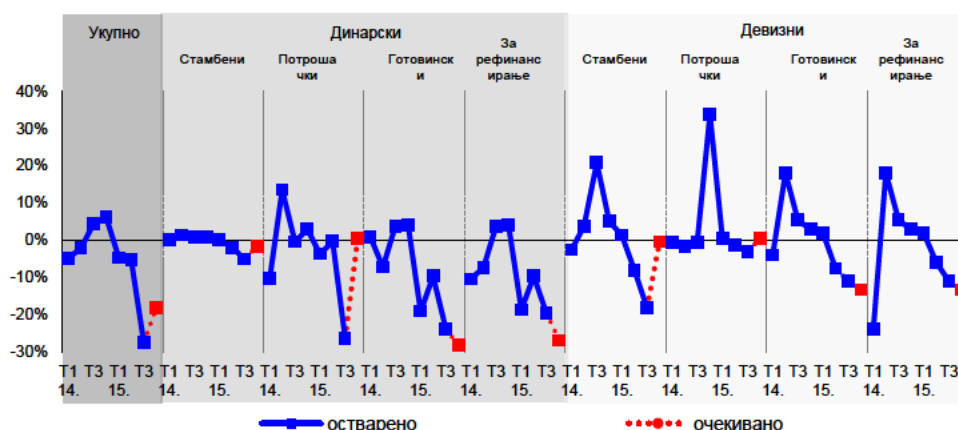
* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Кредити становништву

Банке су током трећег тромесечја ублажиле и кредитне стандарде за новоодobreне кредите становништву, при чему је у поређењу с претходним анкетама ублажавање стандарда било заступљено код највећег броја банака. Уколико се посматрају кредити по наменама, ублажавање стандарда је било најизраженије за три највеће категорије новоодобрених кредита становништву: динарски готовински, динарски кредити за рефинансирање и девизни стамбени кредити.² И у четвртном тромесечју банке очекују даље ублажавање стандарда за готовинске кредите и кредите за рефинансирање, док се не очекује промена стандарда за потрошачке и стамбене кредите.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

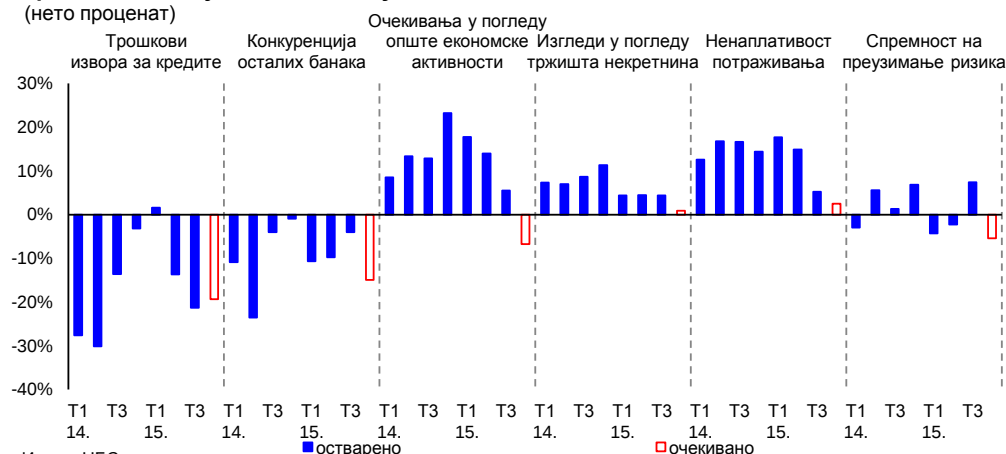
** На графиконима није приказан интензитет промене.

КонкурENCIЈА између банака и трошкови извора за кредите су фактори који су, према оцени банка, довели до ублажавања кредитних стандарда за кредите становништву у трећем тромесечју. У правцу поштравања стандарда деловали су фактори који се односе на очекивање будуће економске активности и спремност на преузимање ризика, али за четврто тромесечје преовладава очекивање да ће ти фактори допринети ублажавању кредитних стандарда. Ненаплатива потраживања и изгледи на тржишту некретнина ће и у четвртном тромесечју негативно утицати на кредитне стандарде, али је такво очекивање заступљено код мањег броја банака у односу на претходни период.

² Учешће ове три категорије кредита у укупним кредитима становништву износи преко 85%.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву

(нето проценат)

ИЗБОР: НБС

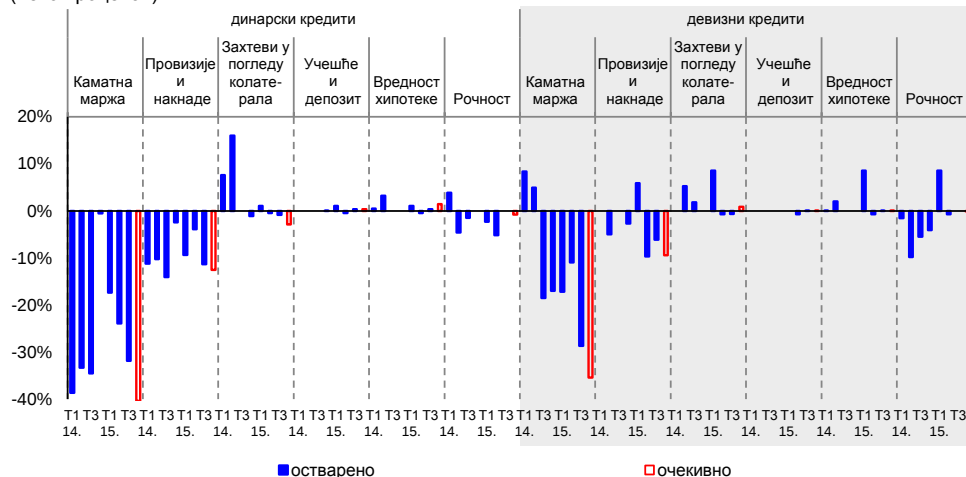
* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштрвању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графикonима није приказан интезитет промене.

Услови под којима су одобрени кредити становништву у трећем тромесечју били су повољнији него у другом тромесечју, пошто су банке смањиле каматне марже и провизије и накнаде и на динарске и девизне кредите. Остали услови који се односе на рочност, највећи износ кредита и вредност хипотеке су остали непромењени. Током четвртог тромесечја банке имају иста очекивања у погледу промене услова као и у трећем тромесечју, при чему је очекивано смањење каматних маржи заступљено код већег броја банака него у трећем тромесечју.

Промена услова за одобравање кредита становништву

(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поощравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графикonима није приказан интезитет промене.

Према оцени банака, потребе становништва за рефинансирањем постојећих обавеза и куповином непокретности подстакле су раст тражње за кредитима у трећем тромесечју. До краја године банке очекују даљи раст тражње за готово свим категоријама кредита, упркос негативном утицају зарада и запослености становништва, који ће, као и у претходним тромесечјима, бити присутан и у четвртом тромесечју.

Промена тражње становништва за кредитима
(нето проценат)

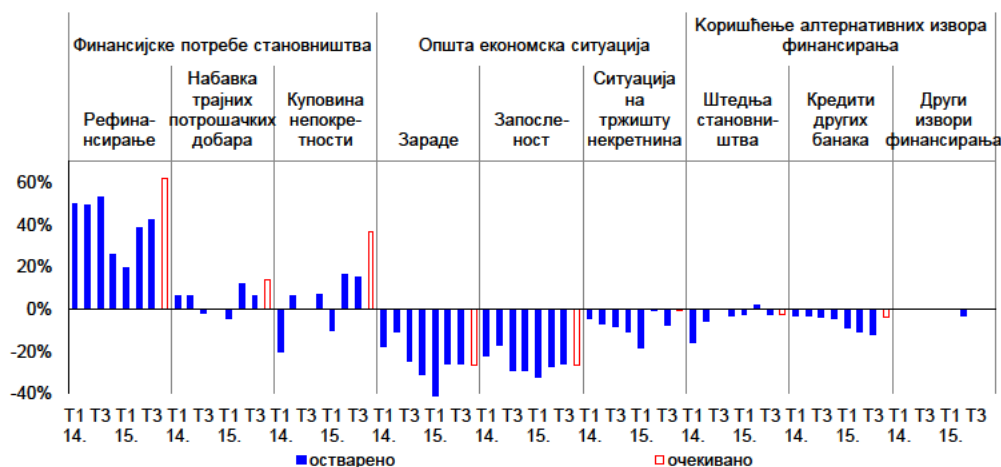

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.